



LIJEVA STRANICA: GORE: RONJENJE U ATLANTIKU U MEKSIČKOM ZALJEVU / **DE-SNO:** GUŠTER NA BALKONU U VARADERU / **SREDINA LIJEVO:** BUNGALOVI U VARADERU / **SREDINA DESNO:** PREHISTORIJSKI MURAL U DOLINI VINJALES / **DOLJE:** PLAŽA NA OTOKU CAYO LARGO / **DESNA STRANICA:** RIBA U ATLANTIKU



KUBA

TEKST I FOTOGRAFIJE > DEAN GANZA

Kuba izgleda kao zemlja u kojoj vrijeme kao da je stalo i još će neko vrijeme stajati. Kazaljke su se zaustavile oko 1959. godine, kada su osobe iz američkog kriminalnog miljea omogućile izgradnju otmjenih hotela, zgrada i barova. Cvjetala je kocka, prostitucija, uživalo se u porocima. Došao je Castro, mafijaši su otišli, a ostali su cigare, rum i nevjerojatne zgrade koje se danas pomalo urušavaju. Bez obzira na to, ovaj će vas otok nebrojenih raznolikosti očarati svojom neposrednošću i prirodnošću.

Osnovne informacije

službeni jezik
na Kubi je španjolski.
Temperatura zraka je oko 40
stupnjeva celzijusa,
s 80 ili više postotaka vlage.
Vremenska razlika u Europi i
Kubi je kako kada.
Tako barem kažu. Trebala bi biti
7 sati, ali dogodi se da je viša
ili manja. Navodno znaju i sami
nenajavljeno promijeniti vrijeme.

Kuba je 16. najveći otok na svijetu i najveći u Karipskome moru. Sastoji se od 15 regija, a daleko na istoku nalazi se Guantanamo, američki zatvor, službeno zakupljen do 2033. godine. Najveći gradovi su Havana, Santiago de Cuba, Camaguiy i Cienfuegos. Prostire se na dužini od 1300 kilometara, po površini je dvaput veća od Hrvatske, a u njoj živi oko 11 milijuna stanovnika. Ima oblik krokodila i nalazi se u Meksičkom zaljevu. Okružena je brojnim pješčanim, nastanjenim i nenastanjenim otocima, te Atlantskim oceanom.

HAVANA

Prva postaja na putovanju Kubom bila je njen glavni grad Havana. U samom centru grada nalazi se **Capitolio**, replika washingtonskog Capitola, a u blizini i **Central park** s kipom Josea Martia (1853.-1895.). Njegovi kipovi, poprsja ili mramorne ploče s imenom su posvuda. Isto je i s natpisima s Fidelovim i Che Guevarinim imenom; naći ćete ih uz gotovo sve ceste i po fasadama zgrada.

Katedrala u Havani još je jedna imponantna građevina. Ima dva nejednolika zvonika, desni je deblji, lijevi tanji. Priča se da su desni podigli dominikanci, a lijevi netko drugi. Postoji i teorija da je to radi statike, radi mekog terena na kojem je crkva sagrađena. Obvezno svratite i na **Trg revolucije**, mjesto na kojem se odvijaju mimohodi, odnosno parade, kao i velika okupljanja i govori u trajanju od po desetak sati, po kojima je Fidel Castro poznat. Oko trga se nalaze brojne važne zgrade; od one unutrašnjih poslova, pa do zgrade vlade, ali i nekoliko muzeja. Trg predstavlja administrativni i politički centar Kube od ranih pedesetih godina. **Hotel Nacional** koji se nalazi u centru Havane simbol je američke ekspanzije iz





Hrana i piće

Moći ćete jesti puno južnog voća, a osim manga, papaje i guave, probajte i pomelo, koji je vrlo ukusan. Imat ćete priliku probati i bijeli ananas koji je vrlo suh i kiseo, potpuno drugačiji i mnogo lošiji od žutoga. Voda nije za piće, tako da je preporučljivo nabavljati u hotelu flaširanu vodu koja će vam trebati putem. Oni znatiželjni mogu probati sok od šećerne trske koji je slatkast, no nije baš osobit. Ovdje možete uživati i u raznim, nadaleko poznatim koktelima na bazi ruma, poput Daikirija, Mojita i Pina colade. Ima ih još barem desetak i možete ih gotovo svugdje naručiti, no često su razrijeđeni vodom.

vremena mafije. Izgrađen je 1930. godine u španjolskom neoklasicističkom stilu. U njemu se nalazi Cabaret Parisien koji su tijekom godina posjetile brojne poznate osobe, poput Johna Waynea, Richarda Burtona, Walta Disneya, a mi smo uživali u nevjerojatno dobrom plesnom šou. Na **tržnici suvenira**, koja se nalazi odmah uz Atlantski ocean, možete kupiti slike, suvenire od kože, drva, papira, metala, kamena, školjki, pa i od odbačenih konzervi. Vrlo su lijepi mali drveni kipići i bubnjevi raznih veličina, oblika i boja. Na zidiću Maleko, koji je dugačak oko sedam kilometara i dijeli Havanu od obala Atlantika, svaku se večer okupljaju mladi, ali i stariji Kubanci, koji nemaju gdje izaći. Noćni život Kube odvija se u malim uličicama, a sa svih strana se čuje glazba.

Na gradskim ulicama, **tragovi Španjolca** koji su godinama porobljavali ovaj otok, vidljivi su na svakome mjestu. Španjolci su vadili zlato u Kubi i odnosili ga. Ostale su tvrđave i zidine, a ogromne metalne topov-

ske cijevi po cijelome gradu zabetonirane su naglavačke u pločnik, glumeći stupove ograda ili ukrase na ulazima u trgovine. Tvrđava Morro-Cabana iz 1774. godine, kad je dovršena, bila je najveća u Americi. U Havani valja posjetiti i **groblje Cristofora Columba**, koje potječe iz 1760. godine. Pod zaštitom je UNESCO-a jer je stvarno impresivno i po veličini i po broju spomenika, te po grobnicama, od kojih neke izgledaju poput minijaturnih katedrala. Među poznatim grobovima je i grob Emilije, žene koja je, zajedno s djetetom, preminula pri porodu. Prema ondašnjoj tradiciji pokopana je u grob okomito prema djetetu, pod pravim kutem. Poslije 3 godine, kada se otvaraju grobovi radi preuređenja, pronašli su dijete u majčinu naručju. Od tada se na stotine tisuća Kubanaca dolazi pomoliti na njezin grob i odlazi od groba hodajući unatrag, kao što je to za života činio i njezin suprug. Dolaze tu i mnoge osobe iz drugih krajeva svijeta, pogotovo oni koji imaju zdravstvenih ili porodičnih problema.

ERNEST HEMINGWAY

Najomiljeniji Amerikanac na Kubi bio je poznati pisac Ernest Hemingway. Zvali su ga i još ga zovu - Papa. Na svojim je odmorištima duž Havane imao hotele i mjesta gdje je volio doći i popiti svoj omiljeni koktel. U sobi 511 hotela Ambos Mundos pet je godina živio i pisao. Ako zamolite (i platite), možete vidjeti fotografije njegovih triju žena, neke osobne stvari, pisači stroj, krevet, nešto suvenira i uporabnih predmeta, te pogledati kroz prozor, zamišljajući svijet njegovim očima, koje su gledale isto, ali u nekom drugom vremenu. Hemingwayev ljetnikovac s brodom „Pilar“ nalazi se u naselju Cojimar, desetak kilometara od Havane i vrlo je dobro očuvan.

Taksi

osim klasičnih taksija, koji su ovdje uređeni samo za prijevoz turista, ima i dosta žutih, tzv. Coco taksija, koji su znatno jeftiniji, oko jedan pezos po kilometru. To je ustvari pregrađeni motorkotač i može prevesti do tri osobe.

Za cijenu se valja nagoditi prije vožnje.



LIJEVA STRANICA: GORE: KAZALIŠTE U HAVANI / SREDINA GORE LIJEVO: DVORAC U ISTOČNJAČKOM STILU U CIENFUEGOSU / SREDINA GORE DESNO: FARMA KROKODILA U GUAMU / SREDINA DOLJE: POGLED S TORNJA-VIDIKOVCA NA TRINIDAD / DOLJE LIJEVO: SUVENIRI U TRINIDADU / DOLJE DESNO: CAPITOLIO U HAVANI REPLIKA JE BIJELE KUĆE U WASHINGTONU / DESNA STRANICA: GORE: DOLINA VINJALEŠ S MOGOTAMA I BAZENOM VILE U PREDNJEM PLANU / SREDINA GORE: DJEVOJKA U MUZEJU PROIZVODNJE RUMA / SREDINA DOLJE LIJEVO: LOKALNO CVIJEĆE / DOLJE: PANORAMA TRINIDADADA





Čega nema?

Ovo su neke od stvari kojih na Kubi nema i zato su jako tražene: ženska kozmetika, parfemi, ženske čarape, kemijske olovke, sapuni, slatkiši, bilo kakva tehnička roba.

Bit će presretni ako u hotelu ostavite što od nepotrebne odjeće.

Prolazeći ulicama Havane, sve donedavno niste mogli pronaći veću trgovinu mješovitom robom.

Ipak, pojavljuju se prvi, mali, sramežljivi marketi s odabranom robom za one dubljega džepa.



GORE: PLESAČI I SVIRAČI NA ULICAMA HAVANE / **SREDINA LIJEVO:** DJEVOJČICA IZ CIENFUEGOSA / **SREDINA DESNO:** PRODAJA KNJIGA NA ULICAMA HAVANE / **DOLJE:** PARK U CIENFUEGOSU S NOSOROGOM I DRVETOM ŠUMSKI POŽAR, PREPUNA GA JE KUBA, ALI I JOŠ NEKE ZEMLJE



TVORNICA CIGARA

Candelaria u Pinal del riu unutar doline Vinjales jedna je od brojnih tvornica kubanskih cigara. Naravno, u njoj je zabranjeno fotografiranje. Postoje 3 odjela za izradu cigara – onaj za motanje, pa za sortiranje (po boji i kvaliteti, uz odvajanje srednje žile posebnom tehnikom namatanja na ruku, bez oštećivanja lista), te za pakiranje u kutije 12+13 komada ili drugačije. Svaki radnik može popušiti 2 cigare na dan ili ih spremiti, pa kad sakupi 23 komada, dobit će kutiju i moći je prodati na crnom tržištu. Zараđuju 10-15 eura mjesečno, dok profesori u školama dobivaju oko 30 eura. Neke od vrsta kubanskih cigara su: Cohiba, Romeo y Julieta, Montecristo, D'orsay, Robaina, Bolivar, Trinidad, Saint Luis, Hupmann, Churchills, Punch, Hoyo de Monterey i druge. Jedino se Guantanamo mota strojno i zato je dosta jeftinija od ostalih cigara, a Cohiba je jedna od najpoznatijih. Svaki motač cigara mora dnevno namotati 120 komada. Vinjales – polja duhana, u svibnju su prazna, a duhan je uskladišten uz polja u ogromnim prozračnim kolibama od palminog lišća i pruča.

U dolini Vinjales nalazi se i prehistorijski mural koji je Castro dao napraviti na ogromnoj stijeni. Sliku svakih nekoliko godina obnavljaju s velikim količinama boje, a sadrži prizore prehistorijskih životinja i ljudi; od dinosaura i vodenih životinja do sisavaca.

Mogote, vapnenačke stijene koje su nekada bile pod morem, prepune su špilja u kojima su se sakrivali lokalni Indijanci pred navalom Španjolaca. Tu smo ručali uz plantažu ananasa, uživajući u živoj glazbi u sjenci jedne mogote i brojnim okruglim nadstrešnicama od slame.





GUAMO I CIENFUEGOS

Sljedeći dan posjetili smo Guamo, u kojem se nalaze bivše indijansko selo i farma krokodila. Na indijanski otok dolazi se gliserom, nakon 4 kilometra vožnje kanalom i još 4 kilometra vožnje Atlantikom. Tamo su postavljeni nasmiješeni plastični Indijanci u prirodnoj veličini. Ovdje smo probali i krokodilsko meso, koje je neutralnog okusa, mrvicu kiselkasto, kompaktno, dovoljno ukusno. Posjetili smo i Cienfuegos, prekrasan grad na jugu Kube, lijepo uređen, koji kao da ne pripada Kubi. Kraj njega se nalazi i nuklearna centrala, no srećom nije dovršena, zbog razlaza s Rusijom.

TRINIDAD

Iz ovog malog mjesta na jugu Kube, Diego Velasquez je kretao u ekspedicije prema Meksiku. Obidite grad, mjesnu crkvu, te toranj s raznim predmetima iz cijele Europe. Trinidad je siromašan grad, ulice su popločane kaldrmom, ali je zato glavni trg pred crkvom, iako malen, vrlo lijep. Tu smo jeli najbolju hranu na Kubi, u najljepšem ambijentu, uživajući u glazbi lokalnih svirača. Interesantno je da svi svirači na Kubi imaju snimljen svoj CD koji prodaju prolaznicima.

VARADERO

U Varaderu, turističkom raj, odsjeli smo u hotelu Melia Varadero. To je jedan od nekoliko hotelskih kompleksa na izduženom poluotoku. Sve hotele gradili su Španjolci i u vlasništvu su 51:49 za kubansku državu. Sagrađeni su oko 1984. godine, kada je Castro shvatio da se mora otvoriti svijetu. U blizini hotela nalazi se Shopping American, kompleks od stotine dućana gdje možete kupiti sve što poželite. Iza tog kompleksa nalazi se plaža Americana, te sklop bazena koji pripadaju hotelu. Odmah uz plažu je i ronilački centar gdje možete roniti s bocama. Možete uživati u hladu suncobrana od grana palmi, ili se zaletite u more po želji, bez privikavanja, jer je temperatura mora viša od 28 stupnjeva. More je prekrasne tirkizne boje, a pijesak žućkast do sivobijel. Posjetili smo i delfinarij nedaleko Varadera u jednom rukavcu, zapravo kanalu Atlantskog oceana. U njemu se možete kupati s delfinima ili samo pogledati šou s tim krasnim stvorenjima.

CAYO LARGO

Cjelodnevni izlet na otok Cayo Largo stvarno je prekrasan doživljaj. Nakon pola sata leta malim avionom, nastavili smo autobusom, pa se ukrcali na katamaran. Prvo smo obišli **otok iguana**, koje su uglavnom mirne i tro-

Automobili

Automobil je statusni simbol, bez obzira na to kvari li se svakih deset kilometara ili ne. Automobili poput Moskviča, Lade, Cadillaka, zatim kamioni, motorkotači, jednoprežne kočije i drugi, potječu iz 1955.-1970. godine; nema rezervnih dijelova, često ugrađuju drvene dijelove ili sami rade ponešto od metala. Čudo je kako neki automobili još voze, a svaki se čas može vidjeti nekoga kako uz cestu popravlja automobil.

me, ali jedu ponuđenu hranu, kruh i banane. Stijene na otoku su izuzetno oštre, ali iguane imaju suhu, čvrstu i debelu kožu, pa se ne ozlijede. Duge su od pola metra do metar, sivkaste do smeđe boje. Poslije pola sata produžili smo do **otoka morskih zvijezda**. Iskrcali smo se na taj, poput snijega bijeli pješčani otok, s mnoštvom školjaka. Jedan je sretnik pronašao prekrasnu, crvenu morską zvijezdu. Na katamaranu smo imali pripremljene maske i peraje za **ronjenje**. To je bio stvarno nezaboravan doživljaj. Mnogo raznih vrsta koralja i šarenih tropskih riba svuda oko nas. Zatim smo išli na kupanje na nekoliko pješčanih plaža. Pijesak je čist, mek i gladak i prostire se kilometrima gdje god pogledaš, a more je predivne tirkizne boje. Plaže izgledaju veličanstveno - redom suncobrani od palmnog lišća ili niske palme ispod kojih su ležaljke.

Ako pogledate bolje, Kuba se polako, ali sigurno mijenja, popravljaju se zgrade, nešto se pokreće. Možda će za koju godinu dolazak na Kubu biti moguć samo onima dubljeg džepa. U svakom slučaju, ova će vas zemlja oduševiti, a pogledi tamnih očiju u sumrak vrelog dana na snježnobijelim pješčanim plažama izgledat će vam poput susreta s rajem.



LJEVA STRANICA: CAPITOLIO / DESNA STRANICA: KATEDRALA U HAVANI / SREDINA GORE: PLAŽA NA CAYO LARGU / SREDINA DOLJE LJEVO: SHOW S DELFINIMA / SREDINA DOLJE DESNO: PLAŽA U VARADERU / DOLJE: STARINSKI AUTOMOBIL U HAVANI

